

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FESTLIG MODTAGELSE AF KRIGSINVALIDER ★ 30 norske krigsinvalider fra besættelsestiden fik tirsdag den 14. juni en storstilet modtagelse på Århus havn, da de kom på et 14 dages besøg i byen. Frk. Liselotte Kring overrakte blomster til samtlige turens deltagere, og hun er her fotograferet sammen med den 63-årige Gustav P. Skarner, der i sin tid blev arresteret for ulovlig radiobesiddelse og sendt til koncentrationslejren Sachsenhausen ved Berlin. Bag ham ses den 72-årige Didrik Bye sammen med sin hustru. Bye har siddet i Mauthausen, Buchenwald, Neuengamme og Auschwitz. Derefter ses en af de sværest beskadede, fru Edith Larsen-Røste, der måtte tilbringe fire år i tysk fangenskab, sigtet for spionage. Yderst til højre ses fru Skarner, der også deltager i turen.

CARL B. CHRISTIANSEN

& CO A/S

Landlystvej 38

Telefon 75 11 83 - 75 02 89

Vandfast slibepapir

Slibeband og

sliberondeller

til alle formål

STATSAUTORISERET REVISOR

G. BRETLAU

Vestergade 9, Silkeborg

CROWN

N.P. OLSEN & EFTF.

SVEND AAGE

GULD OG SØLV

UHRE OG OPTIK

TEL. 41100 - EBELTOFT

Lund

Fa. HJALMAR JOENSENS

LITOGRAFISKE ETABLISSEMENT

Prags Boulevard 45

København S.

AALHOLM & BREMERSVOLD

GODSKONTOR

pr. Nysted

Telefon (03) 87 10 15

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens.

Henvendelser ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, Gentofte.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen Taga 421. Privat Taga 328.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, NV.
Overpostbud E. Holger Grome,
Byvej, Maglebylille, Kastrup.
Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtasvej 6, Hellerup.
Seminarierektor, cand. mag.
Paul Holt, Trøjborgvej 82, Århus.
Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.
Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorfs-
lunds allé 80, Charlottenlund.
Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
Odense.
Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.
Civiloverpolitibetjent S. Julsgård Lar-
sen, Boeslundevej 1, Husum.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Storegade
3, Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Dr. Børge Næsted, Store Torv 16-18,
Århus C.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade 20,
Herning.

Tidsstudietekniker Børge Emil Peder-
sen, Emdrupvej 125 2, NV.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Pastor Poul Riis, Rosenvængets Side-
allé 5, København Ø.

Dommer K. Thestrup, M.F., Herning.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnem-
ent benyttes girokonto nr.
780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og an-
nonce-afdeling: Tagensvej 85 B,
København N, TAGA 8502 (kontor-
tid 9-16, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annon-
cer benyttes girokonto nr.
55538.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skolein-
spektør Johs. Fosmark. (Medl. af
Dansk Fagpresseforening), Frede-
riksborgvej 109, København NV.
Skolen: Taga 421. Privat 328.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri,
Ringsted.

INDHOLD

Hvorfor blev de aktive	99
Samtale med tyskere af i dag 101	
Vejen fremover	103
Hende derhjemme XVIII	105
Den nye lov	111
Den erhvervshæmmede	111
Gestapofangerne	111
Dagbogsblade	112

Næste nr. udkommer d. 29. august

Hvorfor blev de aktive?

De kritiske artikler, der har været skrevet om modstandskampen og modstandsbevægelsens folk, er blevet modtaget på forskellig måde.

Vi skal ikke fra vor side spille for-
nærmede, for vi ønsker jo alle tryk-
kefrihed og ytringsfrihed.

Det betyder igen, at angreb kan
efterfølges af forsvar eller blot svar.

Vi har i to ledere sagt et og andet,
og skal i denne omgang samle vore
bemærkninger om en lille oplevelse
fra en skolestue, der hos kritikere sy-
nes at tillægges en større betydning.

En ung elev spurgte en foredrags-
holder efter et skoleforedrag: Følte I
jer som helte?

Det er svært at se, at spørgsmålet
skulle kunne kaldes fældende, for
selvfølgelig følte nogle aktive i fri-
hedskampen sig som helte, og mange
var det jo også, men at udvide det
til, at det skulle gælde generelt, er
der ikke nogen som helst rimelig
grund til.

Skoleeleven har muligvis syntes,
at når taleren havde gennemlevet alt
det, de nu havde hørt om, måtte de
stå overfor en helt. Han ville så blot
vide, om vedkommende selv følte det
sådan.

Der findes ingen statistik, der kan
svare på, hvor mange der følte sig
som helte, men man kan ikke for-
hindre, at store piger og drenge sy-
nes, at de var det.

Spørgsmålet går dybt ind i det næ-
ste spørgsmål, nemlig hvorfor de ak-
tive var aktive. Og her kan der nok
ikke gives 6.000 forskellige svar, men
mange forskellige. Vil man bore i
spørgsmålet, havde 1946 været bedre
egnet end 1966, for kun få vil i dag
vedgå, at de gjorde det af religiøse
grunde.

Jøderne var Guds ejendomsfolk, og

når de blev forfulgt, måtte man hjælpe
pe dem.

Det nationale drev mange fra den
passive til den aktive modstand. Vort
lands selvstændighed var en realitet
gennem tusind år, og nu skulle vort
land ikke udslættes uden kamp.

De modstandsfolk, der var tidligst
på færde, var måske nogle meget
vågne politisk indstillede, som her
langt fra München—Berlin havde
gennemskuet nazismens inderste væ-
sen, og skulle dette uvæsen uhæmmet
have lov til at gribe danske menne-
sker, ville de i anstændighedens navn
ikke kunne bære det, hvis de blot
sad passive på deres hale i deres fre-
delige stue og iagttag.

Man kan ikke sige, at disse klart-
seende og tidligt seende havde stor
succes i de to første okkupationsår,
men flere og flere fandt hjælp i deres
analyser, og da så Gestapos terror
satte ind i Danmark, blev efterhån-
den de fleste sikre på, at modstand
var en nødvendighed.

Sandheden tro var opfindsomheden
stor. For overordentlig mange var
situationen sådan, at de måtte fo-
retage sig noget for ikke at miste
deres selvtægtelse.

Kritikere vil nok slå ned på, at
mange gik med af ren eventyrløst,
og det er jo rigtigt, men er der no-
get forkert i det?

De ofrede dog deres tid og kræf-
ter, måske også deres liv på en god
sag.

Det påstås, at frihedskampen om-
gives med svulst og patos.

Vi synes det ikke, men skulle der
kunne nævnes eksempler på det, vil
vi dog indtil videre hævde, at svulst
og patos ikke produceres af de ak-
tive modstandsfolk. At forhindre, at
andre udtrykker påskønnelse, er ikke
muligt.

F—k.

**STØT KAMPEN
FOR KRÆFTENS BEKÆMPELSE**

**BEVAR DERES TÆNDER —
GÅ TIL TANDLÆGE
2 GANGE OM ÅRET**

Samtale med tyskere af idag

Vidste den menige tysker besked i 1933—45, og kender han sandheden idag?

III.

Var den menige tysker uvidende om, hvad der egentlig skete i Tyskland i Hitler-årene 1933—45?

Spørgsmålet fik fornyet aktualitet, da generalsekretær for det tyske krigsfangeforbund, Werner Kiessling fra det tyske Veteranforbund fornylig ved årsmødet i Frihedskampens Veteraner i fuld alvor udtalte, at man i Tyskland ikke under krigen kendte til, at der blev begået grusomheder i kz-lejre eller andre steder.

Redaktør Hans Rütting, der nu er dansk statsborger, men i 1933 flygtede til Danmark, har efter 1945 aflagt talrige besøg i Tyskland, ligesom han til stadighed deltager i ungdomsudvekslinger, giver et svar på spørgsmålet i denne artikelrække.

Til trods for de uhyrligheder, der er sket, går man stadig væk ud fra den opfattelse at være et udvalgt, et bedre folk end de andre. Nok anerkender man skandinavere og angelsaksere, hollændere og svejtserne som kulturnationer; men så er den yderste margin også nået. At ville tilkende en polak eller en kroat samme rettigheder som en tysker, falder de fleste svært at indse.

„Tænk“, sagde en ung sympatisk rhinlænder til mig, „nu får vi grækere, italienere, tyrkere pumpet ind i vort samfund! De aner ikke, hvor snavsede disse mennesker er! Og frække overfor vore kvinder!“

Jeg kunne ikke dy mig for at spørge, om de også puttede millioner af mennesker i gasovne, brændte børn levende og gav dem, de ikke kunne lide, nakkeskud? Manden så rædselsslagen på mig, som var jeg undvejet en galeanstalt. Jeg forklarede: „Kan man med den fortid, De har, bebrejde andre nationer, der endda kommer for at hjælpe, at de er — snavsede? Analfabeter? Lidt kry overfor kvinderne?“ Han forstod stadig væk ikke — og jeg gav op.

At være på den forkerte side

„Danskerne kan ikke lide os — som mennesker!“ sagde en restauratør i Kassel til mig. „Men vore penge — dem kan de lide!“ Jeg fortalte lidt om nogle turisternes uheldige opræden, om overfaldet den 9. april 1940 og mordet på Kaj Munk, om politiets bortførelse til KZ-lejre og Gestapos terror. Han stirrede på mig: „Jeg har aldrig hørt om det før — jeg troede, at De havde ventet os som venner. Ellers var jo englænderne kommet!“ At vi helst havde set englænderne, denne oplysning var for ham bevis

på, at besættelsen den 9. april var sket med rette: Vi stod jo på den forkerte side! Jeg vovede et svar: „Bare De og Deres kammerater også havde stået på denne „forkerte“ side!“ „De anbefaler altså — landsforræderi?“ „Mod Hitler — selvfølgelig.“ Og så kom det afvæbnende svar: „Dengang gjaldt det Tyskland, vort folks eksistens.“

Hadkærligheden til amerikanerne

Et særligt kapitel er også hadkærligheden til amerikanerne. Nok foretrækker man dem frem for russerne; men de bebrejdes uafsladeligt, at de meler deres egen kage, at de „skam ikke af kærlighed til os“ forsvare Vest-Tyskland, at de er for vege, for slappe i kampen mod Øst („hvorfors rullede de ikke muren?“), at de en skønne dag, når det passer i deres kram, lader det hele i stikken — således at Øst og Vest som så tit før slår en handel af på Tysklands bekostning. Man forlanger med andre ord af dem, man engang har overfaldet, hjælp og sympati — og man kræver det med en forurettet røst, der viser, at man aldrig har gjort op med sin egen historie.

Stærkere erindringsforskydninger

Jo længere afstanden bliver til begivenhederne under krigen, desto stærkere er også erindringsforskydningerne og derved mytedannelserne. En ingeniør, jeg havde kendt som ganske ung og fyrig nationalsocialist, fortalte mig kort efter 1945, at han „i sit hjerte“ altid havde været en god tysker, dog aldrig brun partigænger. Ti år senere huskede han ophidselse over jødefølgelserne og et mindre opgør med Gestapo

— og efter at der atter var gået et decennium, i fjor, fortalte hans børn en hel ny historie, som far personlig ikke ville prale med: Han havde — i vrede over massenrettelserne i Øst — sendt sin partibog tilbage. Så havde han altså været partimedlem! Så vidste han altså det, han ellers nægtede ethvert kendskab til — i hvert fald i 1945, nemlig de grufulde begivenheder i Øst!

Da jeg foreholdt ham denne inkonsekvens, råbte han omgående: „Og Katyń? Hvorfor drager man ikke russerne til ansvar for det? Og englænderne, der bandt levende mennesker, indiske patrioter, foran kanoners munding, før de blev skudt af!“ „En gammel historie,“ tilføjede han, „når to gør det samme, så er det ikke det samme. Altid går det ud over os, tyskerne!“ Og børnene gav ham ret i det. „Og Hitler selv?“ „Naturligvis var Hitler vanvittig, men Hess —!“ Manden spillede øjnene op. „Einfach genial!“

Her møder vi påny den farlige tyske blanding, den korrekte sværmer (danskere er den hyggelige skeptiker!), der ophøjer sekundærtyder som flid, præcision, pligtopfyldelse til primære og sidste mål. En egentlig livsværdi kendes ikke mere. „I Tyskland arbejder man for arbejdets skyld“, som en italiener fortalte mig, „men hos os på Sicilien for at opnå tid til at feriere i.“

Otium — og dovenskab

Sydlandingenens sans for otium, danskernes for hygge er i tyskernes øjne simpelt hen dovenskab. Hvor vi improviserer, planlægges dernede selv i de mest uvigtige detaljer, når det f. eks. gælder om at vise en gæst rundt i byen: Time for time bliver besat — og selv hvilepauserne nøje beregnet. Stadig skal der ske noget, afslappelse er et fremmedord.

Denne virkekrang bliver farlig, når den kædes sammen med en antiintellektuel holdning. Lessing, Lichtenberg, Nietzsche har allerede gennemskuet denne eksplosive blanding af elementer, der gensidig provokerer hinanden: aktivitet — og mistillid til fornuft og oplysning! Dermed mangler der også det rigtige forhold til frihedsbegrebet. Tyskernes hjerte slår ikke højere, når han hører tale om frihed, det bedste guld. Han er bange for denne frihed, fordi den udløser det kaos, der gror i ham både som ener

<p>Cementstøberiernes Redskabsforsyning BRDR. TIPSMARK Gasværksallé 11, Brønderslev</p>	<p>ARBEJDSMÆNDENES COOP. ENTREPRENØRFØRRETNING Silkeborg</p>	<p>FLEMMING JØRGENSEN Gudhjem Manufakturhandel Gudhjem, Bornholm</p>
<p>POLSTERMØBELFABRIKEN „ACTIV“ Ulstrup</p>	<p>NICOLAI OUTZEN A/S Korn- & foderstof Christiansfeld</p>	<p>KNUD CHRISTENSEN Isenkrammer Østergade 20-22, Hammel, telf. 42</p>
<p>MIDTJYDSK BRØDFABRIK Herning</p>	<p>SØNDERBRO PRODUKTKOMPAGNI A/S Horsens</p>	<p>FR. BRORSEN Aalborg kaffe- & thehandel A/S Ved Stranden 9, Aalborg Telefon (08) 13 17 55</p>
<p>ALLINGE MESSE Kirkegade 11, Allinge</p>	<p>EBELTOFT SPAREKASSE</p>	<p>ANDERS BACH A/S Havnens Nordside, Vejle</p>
<p>DEN DANSKE LANDMANDSBANK Torvet 18, Esbjerg</p>	<p>GULLANDER'S BOGTRYKKERI Skjern</p>	<p>TOBIESEN'S PAPIRHANDEL Kongensgade 47, Esbjerg</p>
<p>LANDBOSPAREKASSEN FOR RIBE OG OMEGN Telefon 2 13 33</p>	<p>SKJERN BANK A/S Skjern</p>	<p>ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGSIN Stationsvej 35, Ballerup</p>
<p>DANSKE GULDMEDES SØLVVAREFABRIK A/S Slagelse</p>	<p>KURSTED AGGERHOLM Silkeborg</p>	<p>WILLIAM LARSEN Møbelforretning Ikast</p>
<p>JENS CHR. JENSEN Manufaktur- & herreekviperings- forretning Telefon Køge 1300</p>	<p>VIDEBÆK BANK A/S Bredgade 20, Videbæk</p>	<p>HORSSENS SØLVVAREFABRIK A/S Sønderbrogade 6, Horsens</p>
<p>INGENIØRFIRMAET IVAR K. SMELNECKE Badstuestræde 17, K. - CE. 128721</p>	<p>FALSTERS PAPIRVAREFABRIK OFFSET-TRYK v/ Borg W. Pedersen Nygade 11, Nr. Alslev, tlf. 190</p>	<p>AAGE ØRUM Rådg. ingeniør Poul Andersenvej 14, Holstebro</p>
<p>CHRISTIANI & NIELSEN</p>	<p>SORØ STAKITFABRIK Fabriksvej 1, Sorø</p>	<p>BOLETTE A/S Dame-, herre- & børnekonfektion Rønne</p>
<p>CYCLEKOMPAGNIET Finsensvej 82, København F.</p>	<p>ARTHUR DAVIDSEN Radio-forhandler Grejsdalsvej 23, Vejle</p>	<p>FRØSLEV SAVVÆRK & EMBALLAGEFABRIK I/S</p>

og som nation. Luther vidste det — og derfor foreslog han øvrigheden, fyrsterne, at slå bønderne ned „som gale hunde“, da de vovede deres oprør. I dag er det forfatterne som Günter Grass, Enzensberger, Kästner vreden retter sig imod.

Denne hang til det irrationelle gør tyskerne til både romantikere — og autoritetstro undersætter. Så er der hold på det jordiske plan — og ånden kan svæve desto friere mod de højeste ideer, dem, danskere er skeptiske overfor, mens han i hjemmets hygge holder statten på lang afstand.

Ukorrekt på en korrekt måde

Alt er korrekt, sagde vi: Det gælder også læderjakkene. Selvfølgelig findes de som „Halbstarke“, „Beattles“, „Nietenjungens“ alle vegne i storbyerne, langhårede, iført cowboybukser, pigerne tit med lange fletninger og bevidst skødesløse i påklædning. Dette „bevidst“ bør dog understreges. Man er på en korrekt måde — ukorrekt. På drengenes sko er der måske to velafbalancerede som tilfældigt påsatte farveklatter, tøjet er ulasteligt renvasket, de er velbarberede og renlige: Ungdomsoprør, sat i system!

En ting må dog siges til forsvar for en mellemgeneration, der ved krigens slutning var omkring de tyve, femogtyve år, de fyrrer til femogfyrrerårige af i dag. De var holdt i uvidenhed af deres forældre.

Når en kvindelig redaktør i München holdt hånden op til under ed at bevidne, at hun som „B.D.M.-führer“ intet

anede om mordene i lejrene, så har hun ikke svoret mened; men hendes forældre kunne i hvert fald, hvis de havde ønsket det, have fået besked, om rygterne talte sandt.

Masseflugt i 1934

At de heller ikke anede noget kan bedst gendrives alene af den kendsgerning, at hundredetusinder begyndte at flygte allerede i 1934 efter „de lange knives nat“ — da Hitler ophøjede sig til dommer og anklager i eet. Dengang dræbtes SAfolk — og helt udenforstående (som v. Papens sekretær) i flæng, en kendsgerning, hele det tyske folk fik at vide! Havde vi ikke „vidst“ noget om grusomhed, død og lemlæstelse i KZ-lejrene, ja, hvorfor flygtede vi emigranter egentlig? De første allerede i 1933?

Beretningen kan synes mistrøstig — men det bliver man uvægerligt i samtaler med den ældre generation. Desto mere må man glæde sig over unge af idag, der — efter opdragernes udsagn — er blevet uhyre skeptiske overfor deres fædre og lærere, selv om de kommer med de bedste hensigter.

„Deres tidligere nazisme“, sagde en ung gymnasiast til mig, „prøver de på at skjule ved at udgive sig som superdemokratiske. Der er kun et sted, vi kan hente oplysning fra — nemlig fra udlandet; men når I så skærer os over een kam med de ældre, der kom med panservogne til jer — ja, så driver I os jo ligefrem ind i fjendens lejr. Så gør I os trodsige!“ Og det bør vi tænke på, når unge tyske besøger os.

Hans Rütting.

noget personligt — til at kæmpe for demokratiets beståen — for retten til at tro og tale frit.

Besættelsens lære skabte slagordet:

„Aldrig mere en 9. april“.

Udviklingen siden kunne give anledning til at overveje, hvorledes vi — hver især — kan bidrage til at give dette slagord reelt indhold.

Et stærkt militært forsvar alene — er ikke i sig selv nogen garanti. Danmark er jo et lille land, og vor plads på kloden er som nabo til store nationer, der ved en isoleret aktion altid vil være i stand til at nedkæmpe og besætte os. Et forsvars fredsbevarende muligheder afhænger af og vurderes nu imidlertid efter viljen bag det og ikke efter antallet af kanoner.

Under besættelsen lærte forholdene os naturligvis, at brug af våben — af magt var nødvendig, men den vigtigste lære var, at sammenhold og tillid mellem de enkelte mennesker — uanset snæver opfattelse — var det største — var det, der bar os igennem den svære tid.

Dette er jo netop demokratiets væsen — respekten for andre — tilliden — tolerancen — viljen til at yde noget for andre.

Det danske folk ønsker fred.

Det danske folk ønsker fred til at videreudvikle et sundt, demokratisk og menneskeværdigt samfund, og det under gerne — måske på grund af dets lidenhed og det relativt gode resultat, det allerede har nået — og måske tillige på grund af en vis ideel indstilling — andre folkeslag samme vilkår.

Det forpligter imidlertid at leve i et folkestyret samfund. Man kan ikke sætte sig hen og sige — det går jo godt! Det kræver nemlig af os, at vi stadig holder os selv og andre levende, — at vi aktivt går ind, hvor meningene skabes, hvor de brydes og hvor de formes: i foreninger, i virksomhedernes ledelser og råd, samt i de politiske organisationer.

Dette er kernen i det folkestyrede samfund, herfra udgår vore politikere, som gennem vor egen aktivitet udstyres med muligheder for at fremme denne eller hin idé. Resultaterne og afgørelserne i et demokratisk samfund som vores gør måske ikke alle helt tilfredse, men heller ingen helt utilfredse. Vi er alle medansvarlige for dette. Vi er med til at male billedet af Danmark, eller om man

Vejen fremover

Det er forpligtende at leve i et folkestyret samfund.

*Af oberstløjtnant A. S. Møller,
næstkommanderende ved
Hærens Officersskole.*

Den 9. april 1940 er en dato, der for alle, der oplevede den i en nogenlunde voksen alder, står som en af de virkeligt skelsættende datoer i nyere tid i Danmark.

Der er stadig noget næsten magisk — noget symbolsk ved denne dato.

For 26 år siden kastede den 2. Verdenskrig sin slagskygge over vort fædre-

land. Kun få havde anet, hvad det trak op til. For de fleste kom denne dags begivenheder ganske overraskende. Begivenhederne ramte brat og voldsomt et land, der var vant til generationers fred.

Vi mistede vor frihed og selvbestemmelsesret i 5 lange år.

Vi lærte i den efterfølgende besættelse af bitter erfaring en hel del om, hvordan et diktatur virker i et land, virker på den enkelte. Vi lærte, at et demokratisk samfunds borgere må være rede til at ofre

<p>MISSIONSHOTELLET Torvet 8, Ringkøbing Telefon 2 01 44</p>	<p>Fotograf POUL JENSEN Vestergade 5, Stubbekøbing</p>	<p>MIDTFYNSK JERNSTØBERI A/S Ringe - Fyn</p>
<p>GRAASTEN ANDELSSLAGTERI</p>	<p>E. BARTRAM Tandtekniker Vestergade 4, Aarhus</p>	<p>FA. KNUD LOUS St. Kongensgade 110, E København K.</p>
<p>RANDERS SALATFABRIK Kristrupvej 63, Randers</p>	<p>VALBORG SØRENSEN Tandtekniker Østergade 20, Grenå</p>	<p>VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17, Hornslet</p>
<p>VIDEBÆK SAVVÆRK Gl. Kongevej 4, Videbæk</p>	<p>Tandtekniker PETER LAURSEN Nørregade 14, Holstebro</p>	<p>A/S HINNERUP KORN- & FODERSTOFFORRETNING Hinnerup</p>
<p>EGON's BLOMSTER v/ E. Lorenzen Vestergade 2, Tønder</p>	<p>STRIKKEGARN OG BRODERI ZEPHYR R. Christensen Vangede Bygade 114, Gentofte, GE 3333</p>	<p>J. CHR. NIELSEN Statsaut. installatør Hornslet</p>
<p>BANKEN FOR BRÆDSTRUP & OMEGN Bredgade 31, Brædstrup</p>	<p>INGENIØRFIRMAET H. V. GEER Silkeborg</p>	<p>ØDSTED SAVVÆRK Robert Bøgh Ødsted pr. Vejle</p>
<p>EBELTOFT SKOFABRIK Nr. Port 5, Ebeltoft</p>	<p>RADGIVENDE INGENIØR TH. BENTSEN Strandvejen 126, Aarhus</p>	<p>CONTINENTAL VIN-IMPORT Vejle</p>
<p>GRUNDFOSS Bjerringbro Pumpefabrik A/S</p>	<p>TAGE STILLING Fabrikant Rønde</p>	<p>AABENRAA LIGKISTEMAGASIN Ramsherred 31, Aabenraa</p>
<p>A. LYNGBY-PETERSEN St. Torv 4, Rønne FARVE - TAPET</p>	<p>CARL C. BIEHL Bogtrykkeri - Papir en gros Slotsgade 15, Gråsten</p>	<p>BYENS KLICHEANSTALT Frederikssundsvej 269 København - Brønshøj</p>
<p>DANSK HYDRAULIK INDUSTRI A/S Strandhuse, Juelsminde</p>	<p>SØNDERMARKS MØBELFABRIK I/S Tarm Telefon Tarm 188 - 168 - 488</p>	<p>MINI RADIO & FJERNSYN Vestergade 17, Herning</p>
<p>TEKSTILARBEJDERNES FAGFORENING Nørregade 21, Ikast</p>	<p>A/S THEILS-POULSEN Konfektionsfabrik Odense</p>	<p>I. CANTOR A/S Nørrevoldgade 82, København K.</p>

vil — skabe det danske folks karakter og hele personlighed.

Den eneste farve, der gerne må mangle, er ligegyldighedens, surhedens og fejghedens passivitetsgrå; den er farlig — farlig for folkets trivsel.

De unge må gøres medansvarlige.

Dette ansvar for fællesskabet må vi også være med til at gøre levende for ungdommen, bl. a. ved at give den medbestemmelsesret, når dette eller hint skal ordnes på arbejdspladsen eller i foreningslivet.

Vi må også være med til at *inspirere den enkelte unge* til at søge sig viden, til at analysere tingene og til at vælge — også vælge sig sit livssyn eller måske snarere tilkæmpe sig sit livssyn. Unge har skarpe meninger — hurtige meninger — det hører nu engang ungdommen til. Og der er så mange ting, der kan distrahere i dag. Hvor der *ikke* er meninger, der er baseret på viden, dér er der meninger, baseret på uvidenhed.

En livlig debat i dag blandt unge.

Der føres en meget livlig debat om mangfoldige emner i dagens Danmark — og det er også udmærket. Meningsudveksling er et af demokratiets vigtigste næringsstoffer, men mange af de mest højlydte indlæg og visse handlinger synes helt at stamme fra følelser.

Selvom man naturligvis ikke må se bort fra følelsernes betydning, er det nu engang sådan, at afgørelser, der omfatter os alle — der er bestemmende for landets fremtid, må tages ud fra realiteter. Det kan være så vanskeligt at finde frem til realiteterne — finde de kræfter i verdensbilledet — i vort eget folk — der virkelig betyder noget — altså finde sandheden.

Her har de ældre, der har oplevet diktaturets greb, en ganske særlig forpligtelse — ved en gang imellem lige så stille at forklare, hvad tingene står for eller måske blot ved som en naturlig sag at have dem med i vor hverdag: Vor dåb, vort folkestyre og dets grundlov, vor sangbog, vort fællesskabssymbol Dannebrog o. s. v. Herigennem kan vi være med til at hjælpe de unge til at *erkende deres væsens rod*.

Det er jo netop sådan, at man må have et *udgangspunkt* for at kunne gå videre ad den rette vej. Har man ikke det, kan man vel lave forandringer, men

man har ingen muligheder for at ane, om det fører til noget bedre.

Vort folks fællesskab og folkenes.

Kan vi således i fællesskab skabe en sund ungdom, så er vi også med til at sikre, at vort folk med større fortrøstning, med karakter og holdning kan gå ind i det større folkenes fællesskab, som det er nødvendigt at vinde frem til.

Vi ser, at den tekniske udviklings eksplosionsagtige fremskridt har bragt jordens vidt forskellige folkeslag helt tæt ind på livet af hverandre, uden at der er levnet sindene tid til at følge med.

Ned gennem årtusinder har disse folkeslag og grupper af folkeslag udviklet sig hver for sig. Nu skal de lære at leve livet sammen.

Adskillige gange har man efter store krige bestræbt sig på at skabe mulighed for at undgå en gentagelse. Således også efter den sidste med skabelsen af De forenede Nationer.

De forenede Nationer er ganske vist endnu ikke i stand til at ordne de store problemer, men er dog i høj grad med til at påvirke stemningen og forståelsen for det større fællesskab mellem nationerne.

Hvis ikke vi folkeslag omkring det nordlige Atlanterhav, som dog stort set har samme kulturarv, samme tro, samme samfundsopfattelser og samme opfattelse af menneskerettigheder og menneskeværd, ved enighed og fælles styrke kan skaffe den tid i fred, der skal til, for at De forenede Nationer kan få mulighed for at udvikle sig til det fælles ret og

skel dannende instrument, som jordens millioner sukker efter — ja, så ser det hele først håbløst ud.

I fredens dage skabes forudsætningerne for frihedens bevarelse.

Vi må give De forenede Nationer vort fulde hjerte — vor helhjertede støtte, og vi må tillige — så længe det viser sig nødvendigt, og det sige indtil en større sammenhæng er sikret — give det atlantiske fællesskab vor forstand.

Forudsætningerne for frihedens bevarelse skabes i fredens dage. Holder vi os ikke dette helt klart for øje, så glider vi atter derhen, hvor der kun er væbnet kamp tilbage.

Denne bestræbelse — på én gang ideel og realistisk — må ikke slå fejl. Derfor kræver det af os alt, hvad vi evner — i fællesskab som folk og hver for sig på den plads, hvor vi nu er stillet.

NORSK BESØG

I dagene 14.—28. juni var 30 norske krigsinvalidere fra okkupationskampene gæster hos modstandsfolk i Jylland. Direktør Jens Toldstrup, Hørning, bød de norske gæster velkommen til Jylland. Jens Toldstrup har stået for de norske krigsinvaliders besøg gennem otte år, men har i år overladt arrangementet til et århusiansk udvalg med Ernst Winterberg, Frihedsfonden, i spidsen. For første gang er gæsterne samlet i een by, så der kan laves et større fælles program.

☆ ☆ ☆ Hende derhjemme

XVIII.

Som tidligere omtalt her i „Pigtråd“ døde fru skoleinspektør Noline Fosmark på Bispebjerg hospital skærtorsdag. Det er hende, der har skrevet denne fortsatte artikelserie, som vi har kaldt „Hende derhjemme . . .“

Mens hun levede, ønskede hun ikke, at disse artikler skulle bære hendes navn. Det var på grund af beskedenhed. Nu, da hun er død, mener vi, at det er rigtigst at fortælle, hvem der har skrevet serien.

Artiklerne fortsætter — uanset hendes død — idet hun skrev sine oplevelser, dengang hun oplevede dem. Vi er derfor i besiddelse af hele manuskriptet.

En dag kom der meddelelse om, at hun måtte sende en Røde Kors-pakke om måneden efter indhentet

tilladelse fra varedirektoratet. Det var en lang vej. Først sende brev til København og derefter vente på til-

FREDERIKSSUND
PRIVATE MELLEM- OG REALSKOLE
Kochsvej 6, Frederikssund

TANDERUP BRUGSFORENING
Pillemark — Samsø

FRED J. WEISS
Tandtekniker
Jernbanegade 16, Sønderborg

VAMDRUP BOGTRYKKERI
Søndergade 14, Vamdrup
Telefon (055) 8 10 07

SLAGELSE MØBELVÆRK A/S
Holbækvej, Slagelse
Telefon 52 15 19

J. L. BECH OG CO.
Kul og brændselolie
Torvet 20, Horsens — Telefon 2 55 00

J. N. KJÆRGAARD'S
TØMMERHANDEL
Gravene 35, Viborg, tlf. 1 og 2

POUL MALTHESEN
Manufaktur
Kolind

LEGETØJSFORRETNINGEN
DUKKEHJEMMET
Silkeborg
v/ Richardt Jensen

ADOLPH WULFF A/S
Gothersgade 14, København K.

PETER MØRK
Wichmandsgade 10, Odense

FREDERIKSVÆRK
SMEDE- & MASKINVÆRKSTED
Werner Larsen
Fredens Allé 7, Frederiksværk 95

„EXCELSIOR“
Kongensgade 48, Odense
Telefon 12 57 91

ESBJERG BANK A/S

JULIUS WEINBERGER
Løngangsstræde 25, København K.

A/S VIGGO THORBÆK
Prags Boulevard 55, København S.
AS. 1600

STHYR & KJÆR A/S
Kolonial en gros
Rådhusstræde 13, København K.

K. DIDERIKSEN
Speditør
Tværkajen, Esbjerg

JOHS. MÜLLER
Træskofabrik
Haslevej 513, Rønne

FRYDENLUND
BYGGEFORRETNING
Haslevej 5, Rønne

Dagbladet
NY DAG
Nakskov

ANKER CHRISTENSEN
Bageri og conditori
Køge

REVISOR
AXEL MØLLER
Borgergade 20, Silkeborg

SILKEBORG
ANDELS-SVINESLAGTERI A/S

HORSENS BANK A/S

SILKEBORG
HUSHOLDNINGSSKOLE

THOR JØRGENSEN A/S
International spedition
Toldboldgade 57—61, K.

NORDISK DIESEL
KØBENHAVN

ASSERBOHUS KØSTSKOLE
Liseleje
pr. Frederiksværk

CARL LASSEN'S EFTF.
Spedition
Englandskajen, Esbjerg

ladelsen, og i pakken måtte der være: 1 pund honning og 1 pund bolcher, begge to varesorter, som næsten var umulige at skaffe.

Medens hun ventede på tilladelsen, gik hun fra forretning til biavler for at finde varerne, og hun skrev til venner og bekendte om hjælp.

Det gik sådan, at hun den ene måned fik honning fra Viborg, den næste fra Sjælland eller Sallingland, og når købmændene nægtede hende bolcher, gik hun ud på sukkerfabrikken. Traf hun ikke fabrikanten selv, forærede arbejderne hende deres sukerration!

Det ene øjeblik kunne hun møde en mangel på forståelse, som gjorde ondt, og det næste en umådelig godhed og hjælpsomhed.

Hun forstod ikke Røde Kors, og hun forstod ikke regeringen. Hvorfor nægtede de hende at sende mad til Thor.

Tyskerne tillod jo, at fangerne modtog levnedsmidler.

Hun vidste nok, at det ikke var af godhed; men deres spekulation i dette at blive fri for at føde dem selv og måske hugge, hvad der kom.

Men hun måtte prøve. Måske han dog fik lidt af det. Det hed sig, at Røde Kors ville sende levnedsmidler, men Thor døde jo, inden de fik det i gang.

Og en dag gik hun ned i byen og købte ind.

Hun havde fået forbindelse med en kaptajn, der sejlede kreaturer fra Kolding til Lübeck, og han havde lovet at tage en pakke med. Den måtte veje 10—12 pund, og kaptajnen og hans frue ville selv bringe den ned til skibet. Overfor mandskabet skulle det hedde sig, at det var proviant til rejsen. Inga var glad for den forbindelse og ventede sig meget af den, bare nu Thor måtte få noget af maden.

Hun havde lovet kaptajnen at udfærdige en liste over de ting, hun sendte, og en aften stod hun i mørkningen i kaptajnens entre. Han var ikke hjemme, men hans frue modtog hende. Inga så spændt på hende, og da hun så en sød og venlig dame komme imod sig, greb hun spontant hendes hænder og trykkede dem.

„Tusind tak, fordi De vil hjælpe

mig,“ sagde hun ligefrem.

„Det skal De slet ikke takke os for,“ sagde den smukke kaptajnsfrue. „Vi kan ikke udholde intet at udrette for vore landsmænd, og dette her er vi de eneste, der kan gøre.“

„Jamen, det er farligt for Dem,“ mente Inga.

„Ja,“ indrømmede kaptajnsfruen, „det er farligt; men vi må gøre det. Min mand har i mange år sejlet disse kreaturbåde, og vi kan jo ikke pludselig holde op med det og stå uden levebrød, og nu har vi så besluttet at hjælpe på denne måde. Har De listen?“

Inga tog listen frem. Fru Due løb den igennem.

1 ds. svinekød
1 ds. tunge
1 ds. skildpadde
1 pd. røget flæsk
1 pk. kiks
½ pd. smør
½ pd. fedt
1 pd. ost
1 pk. knækbrød
1 ds. ramona
10 æg
1 ds. tømælk.

„Det er en god pakke,“ sagde fru Due.

„Ja, bare han må få den ind i lejren og få noget af det. Det hele får han vel næppe,“ mente Inga.

„Men hvordan bærer Deres mand sig ad med at sende den?“ spurgte hun igen.

„Han putter den i en sæk, når han kommer til Lybeck og cykler de tre kilometer ind til posthuset og får en af den kvindelige betjening til at sende pakken for tyske penge. Det er rigtigt, De må huske hver gang at sende enten ½ kg ost, havregryn el. lign. til den tyske kvinde. Min mand forærer så hende den lille pakke for at sende den store videre til koncentrationslejren.“

„Hvem står som afsender?“ spurgte Inga videre.

„Det gør min mand,“ svarede fru Due.

Inga stod lidt og overvejede, medens fru Due interesseret så på hende.

Begge kvinder følte en samklang, som ikke kunne udtrykkes eller be-

skrives. Pludselig greb Inga fru Dues hånd.

„De aner ikke, hvor jeg er Dem taknemlig, fordi De vil hjælpe mig. Thor, min mand, dør jo, hvis han ingen mad får snart.“

Fru Due fik tårer i øjnene og vendte sig bort.

„Thor vil ikke kunne forstå noget af det hele, når han får pakke med levnedsmidler fra en kaptajn, som han aldrig før har hørt navnet på,“ sagde Inga.

„Mon ikke,“ smilede fru Due, „jeg vil tro, at han får en anelse om, hvem der står bagved.“

„Hvornår sejler Deres mand?“

„I aften,“ mente fru Due, „og så er Deres pakke afsendt fra Lübeck i morgen på vej til Berlin.“

„Jeg henter den lille pakke til den tyske pige, hvad tror De, hun helst vil have?“

„Det er lige meget,“ sagde fru Due, „de mangler alt, men gør den ikke for stor, den må veje 2—3 pund, hvorfor fylde vor mad i dem,“ føjede hun til med et hårdt glimt i øjet.

Da Inga var nået hjem igen, følte hun en glæde og tilfredshed som aldrig før. Nu hjalp hun eller prøvede på det, bare nu Thor fik noget af pakkens indhold. Hun satte sig til at skrive til ham.

Først skrev hun brevet på dansk for senere at oversætte det til tysk. Hun kunne bedst udtrykke sine tanker på dansk, og oversættelsen voldt hende meget lidt besvær, da hun havde godt kendskab til det tyske sprog fra flere års ophold dernede.

Hun smilede ved at tænke på, hvordan en tysk kvinde ville reagere, om hun skulle skrive et brev til sin mand på dansk. Sikken en ballade. Det ville desuden også være en umulig opgave.

De tyskere, hun havde mødt, forsøgte aldrig at tale andet end deres eget sprog, og for dem var det naturligt, at alle andre talte tysk.

Det var egoismens evangelium, der beherskede Tyskland, tænkte hun videre. De stillede krav til alle andre, og ingen til sig selv.

Det var „herrefolkets“ kæmpedaføse, men Thor var i deres vold, og Thor sultede. Hun talte linierne, 15 linier på hver side. Hun måtte

**SPARE- & LAANEKASSEN
FOR BOGENSE OG OMEGN**

SANDGAARD & SØN
aut. el-installatør
Algade 7, Ringe

HASLEV GYMNASIUM
Skolegade 31, Haslev

OTTERUP BOGHANDEL
E. Møgelvang-Hansen
Telefon Otterup 162

A. C. HANSEN JUN.
Kul & koks
Middelfart

**TÅNDETEKNIKER
JENS HANSEN**
Algade 37, Skælskør

OSTED FRI- OG EFTERSKOLE
Forstander N. Pedersen

ODENSE SEGLMÆRKEFABRIK A/S
Henriettevej 1—3, Odense

HEDEHUS TEGLVÆRKET A/S
Hedehusene

FOLKETIDENDES BOGTRYKKERI
Ringsted
Telefon (63615) 2500

EMULSION A/S
Palsgaard
Juelsminde

KØGE INSTALLATIONSFORRETNING
Ove & Wilh. Olsen
Torvet 15 — Køge 1301

**REVISIONSFIRMAET
E. FRANSDEN**
Kolding

**VENDS m. fl. HERREDERS
LANDBOSPARE- & LAANEKASSE
NØRRE AABY SPAREKASSE**
Nørre Aaby — Fyn

L. A. LARSEN & SØN
Blikkenslagermestre
v/ H. A. Larsen
Løngangstræde 21, København K.

overholde reglementet, det var hendes eneste chance for at få brev ind til Thor.

Min egen kære Thor! Mange tak for dit brev, som jeg modtog den 2/12. Det glædede mig så inderligt at høre fra dig, og det var en stor dag for os alle, da brevet kom.

Jeg skyndte mig at afskrive det og sende afskriften videre til din gamle far og til dine søstre. De længtes jo også efter at høre fra dig. Originalen, med din egen skrift, beholder jeg.

Jeg længes så inderligt efter dig og håber, at du er rask, og jeg lægger dig hver dag i Guds varetægt og beder om, at han vil sætte englevagt omkring dig, så du må blive beskærmet på alle måder. Gud er almægtig.

Jeg har afsendt en levnedsmiddelpakke, som du bad om, og i morgen sender jeg gennem Røde Kors et uldtæppe, som jeg var så heldig at få fat i. Desuden sikkerhedsnåle, stoppegarn, nåle, knapper, stropper, toilet-papir, et par strømper på dit mærke. Jeg sender alt, hvad jeg kan tænke mig, en mand har brug for, også barbersager, sæbe, undertøj. Mangler du penge?

For otte dage siden sendte jeg den tilladte honningpakke, som du forhåbentlig snart får. Lad mig vide, hvorlænge det varer med at få den.

Din fætter Anton har fået en ny plads, men synes ikke om den. Han vil gerne sige op; men må blive sin tid ud. Hans forældre og Aase savner ham meget og græder over det. Pladsen er også langt borte, og han skriver ikke ofte.

Jeg elsker dig. De kærligste hilsener fra os alle. Gud velsigne og bevare dig. Vi må være tålmodige.

Din Inga.

Hun skyndte sig ned på posthuset for at afsende det som luftpost, så fik han det forhåbentlig hurtigere.

På hjemvejen gennemgik hun brevet indhold og fortrød, at hun havde fortalt om Anton, der var præst og var deporteret til Dachau.

Måske var tyskerne ikke så helt uden kløgt; men hun havde tænkt, at det kunne trøste Thor at vide, at han ikke var den eneste af slægten, der var i koncentrationslejr i Tyskland.

Hvis de nu alligevel gennemskuede, at hun gav ham oplysninger, som de ville kalde politiske, så fik han ikke brevet.

Hun lovede sig selv at være mere forsigtig en anden gang.

Månedsdagen derefter kom der igen et brev fra Thor.

Min egen lille pige! Mange tak for pakken med det dejlige uldtæppe og alle de andre sager, som jeg modtog den 2/11.

26/10 modtog jeg honningpakken og 6/11 den herligste levnedsmiddelpakke med tunge, kød, $\frac{1}{2}$ pd. spæk, $\frac{1}{2}$ pk. kiks, $\frac{1}{2}$ pd. smør, $\frac{1}{2}$ pd. fedt, $\frac{1}{4}$ pd. ost. Mange tak.

Det er herligt at vide, at alt står i Guds hånd. Jeg er rask og ved godt mod. Få lov til at sende mig medicin, især bronchitismedicin. Vitaminer.

Hils den danske præst i Berlin og sig ham tak for hans ugentlige frokostpakke. Hils Svend og Tove og ungerne. Jeg tænker meget på dem. Også Oleper, Else, Tegge og alle mine venner, og sig dem tak fordi de vil sende mig levnedsmiddelpakker.

Jeg elsker dig og takker Gud for, hvad han har givet mig i dig. Jeg håber på et gensyn. Sig til far, at han må sende honning.

Det er synd for Aase, at Anton har fået en dårlig plads. Hils hende fra mig.

Kærlig hilsen din egen Thor.

Inga læste det igennem mange gange. Det var skrevet meget småt på tysk. Der stod intet om, hvad han bestilte dernede. Men han var syg og havde bronchitis. Det var godt, at han havde fået uldtæppet og noget af levnedsmiddelpakken, som hun sendte med kaptajnen. Hun fandt listen frem over det, der havde været i den, og så, at det halve manglede.

Nå, det var jo ikke andet, end hvad hun havde ventet; men noget af det havde han fået, så hun måtte fortsætte.

Dagen efter fik hun brev fra kvindekomiteen i København med meddelelse om, at Røde Kors nu afsendte en månedlig pakke til fangerne med mad.

Der var rugbrød, alle slags vitaminer, konserves o. l.

Hun sendte andragende til varedirektoratet om tilladelse til at sende medicin og begyndte igen at købe sammen til en ny levnedsmiddelpakke.

Kaptajn Due skulle sejle i næste uge.

Denne gang ville hun sende æg, han havde jo slet ikke fået de sidste, og dette her blev nok nærmest en julepakke. Hun regnede ud, at det tog næsten en måned, inden han fik pakken.

Måske den blev liggende inde i cen-

suren. Tyskernes mærkelige organisationsevner fornægtede sig aldrig.

En ordre, selv om den var nok så fjollet, skulle jo overholdes.

Nu fik han jo en Røde Kors pakke med mad, så den gang ville hun sende lidt julegodter og lidt lys og gran, hun lavede selv julekonfekt og småkager, bestilte en ganske lille juledekoration og fik med stor møjse fat i nogle få julelys og fyldte pakken med havregryn, appelsinthe, kiks, knækbrød, bronkala, sukker, smør og røget flæsk samt lidt konserver.

Den tilladte honningpakke skulle sendes direkte til lejren, så snart tilladelsen fra varedirektoratet forelå. Sæbe, toilet-papir, stoppegarn, ligtorneplaster, niveacreme, sokkeholder o. lign. skulle igennem Røde Kors.

Cigaretter og tobaksvarer gik igennem kvindekomiteen, og den egentlige madpakke med kaptajn Due.

Og dertil kom alle de breve og ansøgninger, der skulle skrives til venner og bekendte og varedirektoratet om varerne, som var så vanskelige at skaffe.

Hun var altid på farten, og Agnes hjalp hende så ofte, hun havde tid.

„Du,“ sagde hun en dag til Inga, „hvis nogen var kommet og ville have fortalt mig, at hendes dag gik med at sende pakker og breve til en koncentrationslejr i Tyskland, ville jeg sige, at det var løgn, hvis jeg ikke selv havde oplevet dette her, det er en fantastisk tid, det tager altså sammen.“

Engang imellem gik Inga ned på Røde Kors for at høre, hvad de der kunne fortælle.

Når der af og til var en pause i pakkeforsendelserne, måtte hun ordne sine egne forhold. Skatter og forsikringer skulle holdes i gang og pengevæsnet ordnes.

Hun var på det punkt bedre stillet end mange andre, idet den bank, hvor Thor var kontorchef, havde besluttet, at hun vedblivende fik gagen. Inga tænkte på de mange, mange andre, der levede ude i det fri erhverv, hvor alt stod og faldt med forsørgens udeblivelse. Ganske vist fik de hjælp fra staten; men ikke nok. En læges hustru. En håndværkers hustru. Nej, det var svært.

STØT KAMPEN MOD SCLEROSEN

**VÆRN OM
NATUREN**

SKOLE-FOREDRAG**Der foreslås flere forskellige mindedage.**

I lighed med tidligere år arrangerer foreningen Gestapofangerne skoleforedrag. Mens man tidligere har samlet sig om modstandsbevægelsens store dag den 29. august, henleder man i år opmærksomheden på evt. at arrangere skoleforedrag omkring 16. september i erindringen om Frihedsrådets oprettelse, omkring 19. september til påmindelse om politiets deportation eller omkring den 1. oktober, da Gestapo indledte forfølgelsen af de danske jøder.

Dagbogsblade

27/5.

TIDLIGERE MINISTER SKYLDIG I JØDEMORD?

KIEL. Anklagemyndigheden foretager for tiden omfattende undersøgelser mod den tidligere minister Hans-Adolf Asbach, Kiel, som er under mistanke for at have begået mord eller at have været medskyldig. Anklagemyndighedens hidtidige materiale fylder allerede 22 brevordnere. Der skal endnu afhøres 20 vidner fra hhv. Israel og USA. En talsmand for justitsministeriet oplyste, at det frem for alt endnu skal undersøges, hvilken rolle civilforvaltningen i de af Tyskland besatte østområder har spillet i forbindelse med mordene på jøder under krigen. Asbach var dengang distriktsleder (Kreishauptmann) i Polen. Efter flugten var han i en årække i en CDU-koalitionsregering i Kiel.

31/5.

SS-SAMMENKOMST VED KNIVSBJERG

ABENRÅ. Et aflyst SS-stævne ved Lüneburg skal i pinsen være blevet gennemført i Abenrå — men kun med 30 tidligere SS-folk som deltagere, oplyses det fra Abenrå.

De vesttyske myndigheder havde nedlagt forbud mod, at stævnet blev gennemført i Vesttyskland. Deltagerne skulle være kommet fra Nederlandene, Tyskland, Østrig og Danmark, siger Ritzaus Bureau.

Til „Flensborg Avis“ oplyses dog, at det har drejet sig om et møde af medlemmer af den tidligere SS-division „Nordland“, og at dette møde holdes hvert år på Knivsbjerg og således ikke har tilknytning til det aflyste stævne i Lüneburg. Ca. 20 af mødedeltagerne på Knivsbjerg var fra Danmark.

De 30 deltagere samledes først i den tyske mindelund ved Knivsbjerg, hvor der nedlagdes krans og holdtes møde. Senere drak de kaffe på Teater-hotellet i Abenrå.

1/6.

HITLERS MEDLEMSKORT GIK BILLIGT PÅ AUKTION

NEW YORK. Adolf Hitlers medlemskort til nazistpartiet — der er udstedt i 1920 — nåede ikke mindsteprisen på 1.000 dollars (omkring 7.000 kroner) på en auktion i New York i aftes.

— Der var ingen, der mente, at det var pengene værd, sagde en talsmand for auktionen, der holdtes over historiske breve og underskrifter.

3/6.

„VI VIDSTE IKKE, HVAD DER VAR SANDT, OG HVAD DER VAR LØGN“

Tidligere forbundskansler Adenauers statssekretær, den 69-årige dr. Hans Globke, som i „Det tredje Rige“ har skrevet kommentarerne til nazisternes jødelovgivning, optrådte i går som forsvarers vidne i den anden Auschwitzproces i Frankfurt.

Globke erklærede, at han ikke havde fået kendskab til et eneste tilfælde af lydighedsnægtelse ved likvideringen af jøder. Han var i det hele taget kun via rygter blevet underrettet om masseeksekutioner i Østeuropa, og han havde ikke været klar over, at det var jøder, der blev myrdet. Hans kontaktsmand, der havde berettet om disse mord, havde dog fortalt ham, at straffen for at nægte at deltage i myrderierne var et koncentrationslejr-ophold eller forflyttelse til et straffekompani ved fronten, sagde han.

Globke indrømmede, at han både inden og under krigen var informeret om massemyrderierne i koncentrationslejrene. En stor kreds af mennesker, især i Berlin, havde vidst besked hermed, sagde den tidligere statssekretær. Globke sagde, at det ikke havde ligget i hans kompetence, da han i retten blev spurgt, hvorfor han ikke som medicinalråd i indenrigsministeriet havde grebet ind mod myrderierne.

— Vi vidste ikke, hvad der var sandt, og hvad der var løgn, sagde Globke. Desuden var det umuligt at gribe ind, for ordrene kom jo fra højeste sted.

11/6.

„DOKUMENTATIONS-CENTER“

FRANKFURT: Det europæiske parlament for nazismens ofre oprettede fredag et nyt center, der skal bringe alle opnåelige oplysninger om forbrydelser, begået under anden verdenskrig, under samme tag. Centret, der skal hedde „Dokumentations-centret“, vil muliggøre tilbunds gående undersøgelser af krigsforbrydelser, erklæredes det på parlamentets kongres.

11/6.

„HÅN MOD NAZISMENS OFRE“

HAAG, fredag: Kraftig kritik har rejst sig i den hollandske offentlighed omkring en beslutning om at løslade den tyske krigsforbryder Willy Lages, der sammen med tre andre tyskere afsoner en dom på livsvarigt fængsel i Holland.

Han er kendt skyldig i deportering af 70.000 hollandske jøder og i 300 enkeltmord. Han dømtes oprindeligt til døden, men fik senere dommen omstødt til livsvarigt fængsel.

Løsladelsen er en hån mod både døde og levende ofre af nazi-tyranniet, erklærede den hollandske komité af tidligere Auschwitz-fanger i dag.

Måske tror ministeren, at lægekunsten i Tyskland er mere fremskreden end her, erklærede sekretæren for de hollandske Auschwitz-fanger, W. Bakker, med henvisning til „medicinske“ forsøg på fanger i tyske koncentrationslejre.

12/6.

NAZIOFRE VENTEDE 25 ÅR

25 år efter dommen i 1941 over den tidligere søfyrbøderformand Richard Jensen og fem medtiltalte for sabotage bl.a. mod spanske trawlere i Frederikshavn i 1938 har socialministeriet besluttet at yde fangtidserstatning på mere end 13.000 kr. til endnu en af de dømte og enken efter den anden.

Det sker, efter at ombudsmanden, professor Stephan Hurwitz, har udtalt, at meget taler for, at ministeriet burde se bort fra den passivitet, de to ansøgere havde udvist ved ikke at gå til et ankenævn med erstatningskravene. Ombudsmanden henstillede, at ansøgningerne blev taget op til realitetsbehandling.

Fangtidserstatningerne udbetales til søfyrbøder Harry Rasmussen og enken efter sømand Gustav Longfors.

15/6.

SKAL UNDTAGELSESLØVGIVNINGEN FORVALTES AF KRIGSFORBRYDER?

KIEL. I fortsættelse af sin partiven Stracks oplysninger om en højere politimedlem, der har indrømmet, at han har deltaget i massenedskydninger af jøder, spurgte Steffen indenrigsministeren, om det var rigtigt, at denne politimand holdes i beredskab til at overtage ledelsen af undtagelseslovgivningens praktiske opgaver? Ministeren benægtede ikke dette, og under betydelig uro i salen konstaterede Steffen: „Med kravet om undtagelseslovgivning forventer regeringen tillid. Hvordan skal et sådant forhold skabe tillid?“